

466**N Á L E Z****Ústavního soudu
Jménem republiky**

Ústavní soud rozhodl pod sp. zn. Pl. ÚS 41/10 dne 17. září 2013 v plénu složeném z předsedy soudu Pavla Rychetského a soudců Stanislava Balíka (soudce zpravodaj), Ludvíka Davida, Jaroslava Fenyka, Jana Filipa, Vlasty Formánkové, Ivany Janů, Vladimíra Kůrky, Jana Musíla, Jiřího Nykodýma, Kateřiny Šimáčkové, Milady Tomkové a Michaely Židlické o návrhu Nejvyššího správního soudu podaném podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky na vyslovení protiústavnosti ustanovení § 32 odst. 2 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, za účasti Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a Senátu Parlamentu České republiky jako účastníků řízení

takto:

Ustanovení § 32 odst. 2 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 31. 12. 2011, bylo v rozporu s ústavním pořádkem.

Odůvodnění**I.****Vymezení věci a rekapitulace návrhu**

1. Ústavnímu soudu byl dne 23. 8. 2010 doručen návrh senátu 7 Azs Nejvyššího správního soudu (dále též „navrhovatel“) na zrušení ustanovení § 32 odst. 2 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále též jen „zákon o azylu“), [tehdy platný název zákona zněl „o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu)“], dále též „napadené ustanovení“. Navrhovatel tento návrh podal poté, co v souvislosti se svou rozhodovací činností na základě čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) dospěl k závěru, že napadené ustanovení je v rozporu s ústavním pořádkem.

2. Návrh na zrušení napadeného ustanovení byl podán v souvislosti s rozhodováním navrhovatele o kasační stížnosti stěžovatele A. B. L. B. S., podané proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2009 č. j. 46 Az 27/2009-10, kterým byla odmítnuta pro opožděnost dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) žaloba stěžovatele směřující proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 10. 4. 2009 č. j. OAM-107/LE-05-05-2009, jímž bylo rozhodnuto, že žádost A. B. L. B. S. o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná podle ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu, jakož i že se řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavuje podle ustanovení § 25 písm. i) téhož předpisu, a bylo v něm konstatováno, že podání žaloby nemá odkladný účinek ve smyslu § 32 odst. 3 zákona o azylu.

3. V odůvodnění svého usnesení Krajský soud v Praze vyšel z toho, že správní rozhodnutí bylo doručeno stěžovateli dne 29. 4. 2009 a že žaloba byla předána k poštovní přepravě dne 11. 5. 2009, tedy po uplynutí zákonné sedmidenní lhůty k jejímu podání. V kasační stížnosti stěžovatel zejména poukázal na to, že důvodem opožděného podání žaloby byla jeho složitá osobní situace související s dalšími řízeními, která proti stěžovateli byla vedena, a dlouhotrvající obava z návratu do vlasti, jež

měla nepříznivý vliv na jeho psychický stav. Žalobu proto podal ve lhůtě uvedené v ustanovení § 40 odst. 5 s. ř. s. a pouze z důvodu jazykové bariéry a nedostatečného vysvětlení právních předpisů České republiky nepodal žádost o prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby. Stěžovatel dále poznamenal, že v současné době je umístěn ve Vazební věznici Plzeň-Bory, kam mu byl doručen dopis z Rakouska, v němž mu neznámý odesílatel vyhrožuje pro jeho sexuální orientaci. V případě vrácení do vlasti mu dle jeho slov hrozí skutečně nebezpečí vážné újmy spočívající především ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti. Jsou tak splněny zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, a to přinejmenším doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu. S ohledem na pokračující výhrůžky má proto mimořádný zájem na projednání věci krajským soudem, přičemž této možnosti byl napadeným usnesením zbaven.

4. Nejvyšší správní soud v návrhu na zrušení napadeného ustanovení při předběžném projednání věci nejprve zvážil, zda nelze v daném případě ustanovení § 32 odst. 2 písm. c) zákona o azylu společně s relevantními ustanoveními s. ř. s. vyložit ústavně konformně tak, aby stěžovatel nebyl zkrácen na svém právu na soudní ochranu v důsledku nepřiměřeně krátké lhůty 7 dnů k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí. Poté, co dospěl k nemožnosti takového výkladu, řízení o kasační stížnosti přerušil a věc předložil Ústavnímu soudu, maje za to, že napadené ustanovení zákona o azylu je v rozporu s ústavním pořádkem, konkrétně čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

5. Navrhovatel předně vyzdvihl, že soudní ochranu poskytovanou neúspěšným žadatelům ve smyslu ustanovení § 32 odst. 2 písm. c) zákona o azylu považuje za natolik neúčinnou, že právo garantované čl. 36 odst. 2 Listiny je jim přiznáváno „v podstatě iluzorně“. Je tomu tak prý proto, že toto ustanovení stanoví pouze sedmidenní lhůtu k podání žaloby. Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že se taková lhůta sama o sobě při jejím abstraktním posouzení nemusí jevit jako ústavně nekonformní, nicméně právní normu a její ústavnost však dle navrhovatele není možno posuzovat izolovaně, nýbrž v kontextu s normami na ni navazujícími. Z tohoto důvodu je dle jeho názoru třeba zdůraznit procesněprávní a sociální kontext, do něhož je daná lhůta zasazena. Závěr o neústavnosti sedmidenní lhůty k podání žaloby ve věcech uvedených v ustanovení § 32 odst. 2 písm. c) zákona o azylu lze proto učinit až po vyhodnocení dalších kontextuálně působících okolností, v nichž nelze ponechat stranou specifickou životní situaci, v níž se nachází většina žadatelů o mezinárodní ochranu.

6. Navrhovatel dále uvedl, že řízení v otázkách mezinárodní ochrany ovládá přísně pojatá zásada koncentrace, přičemž zejména požadavek na formulaci žalobních bodů ze strany žalobců, tj. na vlastní kvalitativní stránku žaloby, se ve lhůtě 7 dnů nejvíce přiměřeným, neboť existence takto striktně pojaté koncentrace řízení je jinak ve správním soudnictví kompenzována obecnou dvouměsíční lhůtou k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Pravidlem je dle navrhovatele rovněž to, že žalobce napadá až rozhodnutí odvolacího správního orgánu, a že již tedy prošel dvojinstančním správním řízením. Zákon o azylu však do takto koncipovaného systému zasahuje speciální úpravou jednoinstančního řízení o žádosti o mezinárodní ochranu a stanoví podstatně kratší lhůty k podání žalob proti rozhodnutím o uvedených žádostech. Tyto speciální lhůty v kombinaci s obecnou úpravou řízení ve správním soudnictví vedou podle Nejvyššího správního soudu v konečném efektu k omezení práva na soudní ochranu.

7. Zásadně je pak podle navrhovatele třeba upozornit na to, v jakém postavení se v naprosté většině případů žadatelé o mezinárodní ochranu nacházejí. Jedná se zpravidla o osoby bez znalosti, nebo jen s minimální znalostí českého jazyka a českého kulturního a právního prostředí, bez orientace v prostředí a poměrech České republiky, bez jakéhokoliv zázemí a kontaktů, které jsou plně odkázány na vnější pomoc. Formální požadavky kladené na podání žalob ve věcech mezinárodní ochrany tedy nejsou pro tyto osoby snadno splnitelné. Přistoupí-li k těmto obtížím ještě sedmidenní lhůta k podání žaloby proti správním rozhodnutím, fakticky nutně krácena nejméně o další dva nepracovní dny víkendů, v níž pak musí žadatel podat žalobu, vytváří tato situace na něho již nepřiměřený tlak. V tak krátké době je dle názoru Nejvyššího správního soudu pro tyto osoby velice obtížné, ne-li nemožné, žalobu kvalifikovaně zpracovat a podat v zákonné lhůtě k příslušnému krajskému soudu. Navíc jsou často odkázány samy na sebe, v lepším případě na pomoc buď nevládních organizací (jejichž možnosti

však zdaleka nejsou neomezené), anebo ex offio ustanovených zástupců. Reakcí žalobce na tuto krátkou lhůtu je pak buď podání blanketové žaloby za účelem podchycení zákonné lhůty, které je spojeno s očekáváním výzvy k doplnění argumentace, nebo dokonce podání žaloby i po uplynutí zákonné lhůty 7 dnů ode dne doručení rozhodnutí Ministerstva vnitra. Důsledky uvedených faktorů „jsou pak v mnoha případech fatální“.

8. Nejvyšší správní soud se v návrhu na zrušení napadeného ustanovení zabývá rovněž důvody, které zákonodárce vedly ke zkrácení původně třicetidenní lhůty na lhůtu sedmidenní, k němuž došlo zákonem č. 2/2002 Sb., s účinností od 1. 1. 2003, přičemž z analýzy důvodové zprávy k novelizujícímu předpisu dovodil, že motivem zavedení restriktivní úpravy bylo zrychlení azylového řízení v případech, kdy žadatel podmínky zjevně nesplňuje, dále finanční a bezpečnostní důvody a posléze i potřeba reagovat na výrazný nárůst počtu žadatelů o mezinárodní ochranu vyvolávající obavu ze zahlcení dotčených orgánů. Navrhovatel je však přesvědčen, že azylovou proceduru nelze zrychlovat na úkor procesních práv účastníků. Ke zkrácení lhůty dle něj není ani důvod zvláštního zájmu, jak je tomu například při soudním přezkumu věci volebních. Důvodem zkrácení určitě nemohou být ani finanční aspekty a taktéž nelze žadatele obecně vnímat jako bezpečnostní hrozbu. V této spojitosti Nejvyšší správní soud podotkl, že navíc od roku 2001 již dochází k soustavnému poklesu počtu žadatelů a dnešní situace je srovnatelná se situací na počátku devadesátých let. Pokud zákonodárce volil cestu přezkumu uvedených rozhodnutí v režimu s. ř. s., v němž je hájení práv a zájmů do značné míry závislé na aktivitě účastníka v okamžiku podání žaloby, pak jej dle přesvědčení navrhovatele „nemůže současně zbavovat možnosti svá práva efektivně hájit stanovením krátké lhůty k podání žaloby“. Sedmidenní lhůta nedává žadateli o udělení mezinárodní ochrany reálnou možnost, aby nechal podrobit soudní kontrole správní rozhodnutí, jímž bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu nepřijatelnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Tato lhůta proto představuje omezení práva na soudní ochranu, k němuž neexistuje žádný legitimní důvod a které není v demokratické společnosti nezbytné.

9. Za podstatné pak navrhovatel označil skutečnost, že Ústavní soud se již vyslovil k povaze sedmidenní lhůty k podání správní žaloby proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, jímž se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná, a to v nálezu ze dne 1. 12. 2009 sp. zn. Pl. ÚS 17/09 (N 250/55 SbNU 415; 9/2010 Sb.), kterým zrušil ustanovení § 32 odst. 2 písm. a) zákona o azylu dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů. S ohledem na tuto skutečnost není dle Nejvyššího správního soudu ani žádného důvodu pro další existenci sedmidenní lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí, jímž bylo správní řízení zastaveno z důvodu nepřijatelnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jelikož procesní problematika a její ústavněprávní obtíže jsou naprosto shodné.

10. Na závěr svého návrhu Nejvyšší správní soud navrhl, aby Ústavní soud napadené ustanovení zákona o azylu zrušil.

11. Navrhovatel připisem ze dne 4. 9. 2013, prima vista sponte sua, změnil petit svého návrhu tak, že nyní požaduje, aby Ústavní soud vyslovil, že ustanovení § 32 odst. 2 písm. c) zákona o azylu ve znění účinném do 31. 12. 2011 bylo protiústavní, resp. v rozporu s ústavním pořádkem, s tím, že argumentace Nejvyššího správního soudu pro tyto účely zůstává jinak nezměněna.

II.

Průběh řízení a rekapitulace vyjádření účastníků řízení

12. V souladu s § 69 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) vyzval Ústavní soud Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky (dále jen „Poslanecká sněmovna“) a Senát Parlamentu České republiky (dále jen „Senát“), aby se k návrhu vyjádřily.

13. Poslanecká sněmovna ve svém vyjádření ze dne 24. 5. 2013 prostřednictvím své předsedkyně Miroslavy Němcové popsala legislativní historii přijetí zákona o azylu a dodala, že napadené ustanov-

vení bylo novelizováno celkem dvakrát, a to zákonem č. 165/2006 Sb. a zákonem č. 379/2007 Sb., kdy tyto novelizace neměly výraznější vliv na smysl napadeného ustanovení, přičemž ve všech případech se jednalo o vládní návrh zákona. Poslanecká sněmovna dále poznamenala, že napadené ustanovení bylo zrušeno zákonem č. 303/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a to s účinností od 1. 1. 2012. Závěr svého vyjádření pak věnovala způsobu projednávání a přijetí zákona č. 303/2011 Sb.

14. Senát se ve svém vyjádření ze dne 23. 5. 2012 prostřednictvím svého předsedy Milana Štěcha rovněž zaměřil na legislativní genezi napadeného ustanovení, a to především se zřetelem na projednávání návrhů zákonů souvisejících s napadeným ustanovením na půdě Senátu. Senát poukázal na to, že při projednávání návrhu zákona č. 350/2005 Sb., kterým bylo napadené ustanovení do zákona o azylu vtěleno, zůstala otázka nedostatečnosti lhůty pro podání žaloby z důvodu, že bylo řízení zastaveno pro nepřípustnost žádosti o udělení azylu, mimo pozornost Senátu. Závěrem Senát podotkl, že při projednávání novely azylového zákona č. 303/2011 Sb., v němž hlavním předmětem návrhu byly inovace soudního řádu správního, Senát dne 4. 8. 2011 bez výhrad souhlasil s úplným zrušením „krátké verze lhůty pro podání žaloby ve všech dosud předepsaných důvodech“, přičemž zrušení celého § 32 odst. 2 zákona o azylu bylo výslovně odůvodněno (motivováno) legislativním respektem k nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/09 ze dne 1. 12. 2009.

15. Ústavní soud návrh na zrušení napadeného ustanovení vládě ani veřejnému ochránci práv ve smyslu § 69 odst. 2 a 3 zákona o Ústavním soudu nezasílal, poněvadž tato ustanovení se váží k okamžiku zahájení řízení a nevztahují se z povahy věci na řízení zahájená před nabytím účinnosti zákona č. 404/2012 Sb., kterým byla do zákona o Ústavním soudu vložena, tj. před 1. 1. 2013 (viz bod 3 sdělení Ústavního soudu publikovaného ve Sbírce zákonů pod č. 469/2012 Sb.).

16. Ústavní soud k projednání věci ústní jednání nenařídil, neboť od tohoto jednání – i s ohledem na vyjádření všech účastníků řízení – neočekával další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu; bod 1 sdělení Ústavního soudu publikovaného ve Sbírce zákonů pod č. 469/2012 Sb.).

III.

Dikce napadeného ustanovení a jeho geneze

17. Napadené ustanovení bylo do zákona o azylu vloženo ustanovením čl. I bodu 24 zákona č. 350/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, jako nové ustanovení § 32 odst. 2 písm. d) zákona o azylu a znělo:

„§ 32

(2) Ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení rozhodnutí lze podat žalobu proti rozhodnutí o žádosti o udělení azylu

d) jímž bylo řízení o udělení azylu zastaveno z důvodu nepřípustnosti žádosti o udělení azylu.“

18. Zákonem č. 165/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, byla s účinností od 1. 9. 2006 slova „udělení azylu“ v § 32 odst. 2 písm. d) zákona o azylu nahrazena slovy „udělení mezinárodní ochrany“ (srov. čl. I bod 15 zákona č. 165/2006 Sb.), přičemž napadené ustanovení nově znělo takto:

„§ 32

(2) Ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení rozhodnutí lze podat žalobu proti rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany

d) jímž bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu nepřijatelnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“

19. Zákonem č. 379/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, došlo k legislativně-technické změně napadeného ustanovení v tom směru, že s účinností od 21. 12. 2007 bylo zrušeno ustanovení § 32 odst. 2 písm. b) zákona o azylu s tím, že dosavadní písmeno d) bylo nově označeno jako písmeno c), přičemž jeho dikce žádné změny nedoznala (srov. čl. III bod 28 zákona č. 379/2007 Sb.).

20. Zákonem č. 303/2011 Sb. bylo s účinností od 1. 1. 2012 ustanovení § 32 odst. 2 zákona o azylu zrušeno (srov. čl. V bod 1 zákona č. 303/2011 Sb.).

IV.

Aktivní legitimace navrhovatele

21. Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu. Toto oprávnění je dále konkretizováno také v § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu, přičemž podmínkou meritorního projednání takového návrhu je naplnění dikce čl. 95 odst. 2 Ústavy v tom smyslu, že se musí jednat o zákon, jehož má být při řešení věci použito, tzn. zákon nebo jeho ustanovení, jež je navrhováno ke zrušení, mají být navrhovatelem přímo aplikovány při řešení konkrétního sporu. Ústavní soud shledal tuto podmínku naplněnou, protože aplikace napadeného ustanovení navrhovatelem se při přezkumu právního posouzení uvedené věci jeví nevyhnutelnou, jak ostatně vyplývá z výše provedené rekapitulace řízení vedeného před obecnými soudy. Z toho současně plyne i závěr, že navrhovatel má tedy použít při svém rozhodování o podaném opravném prostředku napadené ustanovení, které již není platné.

22. Ústavní soud se přitom k otázce možnosti přezkumu právních předpisů, které pozbyly platnosti (§ 66 a 67 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 48/2002 Sb.), ve své judikatuře opakovaně vyslovil. Obecně tuto možnost připustil v nálezu ze dne 10. 1. 2001 sp. zn. Pl. ÚS 33/2000 (N 5/21 SbNU 29; 78/2001 Sb.), kde konstatoval, že „Soudce obecného soudu je při rozhodování vázán zákonem a posuzuje soulad jiného právního předpisu se zákonem. Dojde-li však k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito (tedy nikoli pouze v té době platný, ale také v té době již neplatný, avšak ještě aplikovatelný zákon), je v rozporu s ústavním zákonem, je povinen předložit věc Ústavnímu soudu (čl. 95 odst. 2 Ústavy). Z tohoto ustanovení pak Ústavní soud dovodil svou povinnost o návrhu rozhodnout.“. Toto pravidlo později zpřesnila rozhodnutí vydaná pod sp. zn. Pl. ÚS 42/03 ze dne 28. 3. 2006 (N 72/40 SbNU 703; 280/2006 Sb.), sp. zn. Pl. ÚS 38/06 ze dne 6. 2. 2007 (N 23/44 SbNU 279; 84/2007 Sb.), sp. zn. Pl. ÚS 14/09 ze dne 25. 10. 2011 (N 183/63 SbNU 117; 22/2012 Sb.), usnesení sp. zn. Pl. ÚS 1/10 ze dne 9. 2. 2011 (ve SbNU nepublikováno, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>) či sp. zn. Pl. ÚS 23/11 ze dne 24. 4. 2012 (N 86/65 SbNU 161; 234/2012 Sb.) tak, že ústavnost zrušeného či změněného zákona přezkoumá Ústavní soud za podmínky, že adresátem tvrzeného důvodu protiústavnosti je veřejná moc, a nikoliv subjekt soukromého práva. V případě vertikálních vztahů (mezi jednotlivcem a státem) je třeba dát přednost ochraně základních práv před právní jistotou a důvěrou v právo; v případě těchto vztahů dal Ústavní soud tedy najevo, že vyslovení neústavnosti bude mít dopad i na práva založená na základě takového neústavního právního předpisu.

V.

Přezkum procedury přijetí napadeného ustanovení

23. Ústavní soud, jak mu ukládá ustanovení § 68 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 48/2002 Sb., následně zkoumal, zda byl zákon č. 350/2005 Sb., kterým bylo do

zákona o azylu vloženo napadené ustanovení, přijat v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem; vyšel přitom z dále citovaných stenozáznamů dostupných na internetových stránkách Poslanecké sněmovny (www.psp.cz), jakož i z uvedených vyjádření obou komor Parlamentu České republiky.

24. Z uvedených materiálů Ústavní soud zjistil, že zákon č. 350/2005 Sb. předložený vládou (sněmovní tisk č. 882/0) byl přijat Poslaneckou sněmovnou na 45. schůzi dne 24. 6. 2005 v třetím čtení v hlasování poř. č. 352, přičemž ze 168 přítomných poslanců pro návrh hlasovalo 125 poslanců, proti hlasovali 3 poslanci.

25. Poslanecká sněmovna postoupila dne 12. 7. 2005 návrh zákona Senátu jako tisk 108/0. Návrh zákona byl schválen na 7. schůzi Senátu dne 5. 8. 2005 ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou, když v hlasování poř. č. 171 z 58 přítomných senátorů hlasovalo pro jeho schválení 44 senátorů, proti hlasovalo 5 senátorů.

26. Dne 16. 8. 2005 byl zákon doručen prezidentu republiky; ten jej dne 25. 8. 2005 podepsal. Dne 13. 9. 2005 byl zákon vyhlášen v částce 122 Sbírky zákonů pod číslem 350/2005 Sb.

27. Ústavní soud tudíž dospěl k závěru, že zákon č. 350/2005 Sb. byl přijat a vydán v mezích ústavně stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem. Současně se Ústavní soud nezabýval ústavní konformitou legislativního procesu v případě novelizujících zákonů (č. 165/2006 Sb. a č. 379/2007 Sb.), neboť tyto novelizace se charakteru a smyslu napadeného ustanovení nikterak nedotkly, když v prvním případě jde jen o nahrazení pojmu azyl obsahově podobným pojmem mezinárodní ochrany a v druhém případě se jedná o pouhou legislativně-technickou změnu v § 32 odst. 2 uváděném sledu podmínek, za kterých lze žalobu proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věci mezinárodní ochrany podat.

VI.

Meritorní přezkum návrhu

28. Ústavní soud zvážil argumentaci navrhovatele a dospěl k závěru, že návrh je důvodný.

29. Z hlediska posuzování ústavní konformity napadeného ustanovení je významná především skutečnost, že Ústavní soud již posuzoval ústavnost sedmidenní lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věci mezinárodní ochrany, a to ve vztahu k žádostem zamítnutým jako zjevně nedůvodné podle § 32 odst. 2 písm. a) zákona o azylu účinného do 13. 1. 2010. Ústavní soud v zde již citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/09 ze dne 1. 12. 2009 (N 250/55 SbNU 415; 9/2010 Sb.) zrušil na návrh téhož navrhovatele rozhodujícího v jiné věci ustanovení § 32 odst. 2 písm. a) s odůvodněním, že – mimo jiné – posuzované ustanovení zákona o azylu omezuje právo žadatele domáhat se u soudu ochrany svých práv stanovením nepřiměřeně krátké lhůty pro podání žaloby, a tak ve své podstatě činí proklamovanou soudní ochranu pouze iluzorní, což je v rozporu s článkem 36 odst. 2 Listiny.

30. Z hlediska nosných argumentačních důvodů Ústavní soud zejména poukázal na to, že napadená žalobní lhůta jako taková nemůže být sama o sobě protiústavní, její neústavnost se však může ukázat teprve po vyhodnocení dalších kontextuálně působících okolností, za které Ústavní soud označil především zásady ovládající správní soudnictví, a to zásadu dispoziční a zásadu koncentrace řízení, které ve spojení s krátkou lhůtou žadateli o udělení mezinárodní ochrany možnost realizovat soudní přezkum značně ztěžují a v některých případech dokonce znemožňují, přičemž pominout rovněž nelze specifickou životní situaci, v níž se většina žadatelů o mezinárodní ochranu nachází, kteréžto závěry Ústavní soud v odůvodnění svého rozhodnutí blíže rozvedl.

31. Nyní tvoří předmět přezkumu otázka přiměřenosti sedmidenní lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, kterým bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu nepřipustnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ústavní soud v této souvislosti pokládá

v kontextu této věci za nutné konstatovat, že mezi situací, kdy je žádost o udělení takové ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná, a situací, kdy je řízení o udělení této ochrany zastaveno pro nepřipustnost žádosti, není z hlediska kritérií kladených na přiměřenost lhůty žádný rozdíl, jelikož nyní napadené ustanovení činilo proklamovanou soudní ochranu taktéž iluzorní, když ani případy nepřipustnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany nemohou *per se* vyloučit zásah do ústavně chráněných práv a svobod potenciálních žadatelů. Za těchto okolností tudíž neexistuje rozumný důvod, proč by měl Ústavní soud posoudit přiměřenost sedmidenní lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, kterým bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu nepřipustnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jinak. Ústavní soud nepovažuje za nutné znovu podrobně rekapitulovat důvody, které jej vedly k přijetí nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/09 (vyhlášeného pod č. 9/2010 Sb.) a vyslovení v něm závazných právních názorů, a proto zde na ně zcela odkazuje.

32. S ohledem na všechny uvedené důvody Ústavní soud návrhu vyhověl a za přiměřené aplikace § 70 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 48/2002 Sb., přistoupil k vyslovení protiústavnosti ustanovení § 32 odst. 2 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 31. 12. 2011.

Předseda Ústavního soudu:
JUDr. **Rychetský** v. r.